

universell utforming som strategi i tidligfase

Arkitektkonkurranser og Arkitekturkonkurranser

09.04.2013

Lovverk

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (2008-06-20)

Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne

- Loven skal bidra til nedbygging av samfunnsskapte funksjonshemmende barrierer og hindre at nye skapes

PBL med forskrifter

- Krav om universell utforming i formålsparagrafen
- Omfatter eksisterende bygninger:
 - Påbygg og tilbygg
 - Hovedombygging (ikke definert)

Arkitektonisk kvalitet

TEK10

- Tilgjengelighet som en integrert del av den arkitektoniske utformingen
- Fra veiledningen:
"God arkitektonisk utforming innebærer integrering av visuelle kvaliteter, brukbarhet, funksjonalitet og universell utforming i det enkelte tiltak"

Enebolig for rullestolbruker i Bordeaux
Arkitekt: Oma

Andre virkemidler

- Husbanken
 - Lån
 - Tilskudd
- Standarder
 - *Universell utforming av boliger*
 - *Universell utforming av opparbeidede uteområder*
- Kommunale krav

"Våre boliger er beregnet på en lang levetid, og må derfor tilfredsstillte generelle normer og ikke bare en enkelt byggherres spesielle krav"

"Det er en fordel om rommene kan møbleres på flere forskjellige måter"

Begge sitater fra BD blad 1703, 1962

Arkitekturkonkurransen som beslutningsgrunnlag 1

- Barkaleitet
- Nordre Gran
- Nordahl Bruns gate
- Ulike initiativtagere
 - Styret i borettslag
 - Futurebuilt
 - Husbanken
- Ulike konkurranseprogram

Arkitektkonkurranser

Arkitekturkonkurranse som beslutningsgrunnlag 2

- For å sette fokus på bestemte kvaliteter
- Se på problemstillingen med nye øyne- få nye ideer
- Gode gjennomførbare prosjektforslag

- Hvordan er universell utforming behandlet i konkurransen?
 - Konkurransesprogram
 - Valg av deltakere
 - Kriterier for vurdering
 - Besvarelser
 - Juryering

Arkitekturkonkurranser i FutureBuilt

Sist oppdatert: 21.12.12

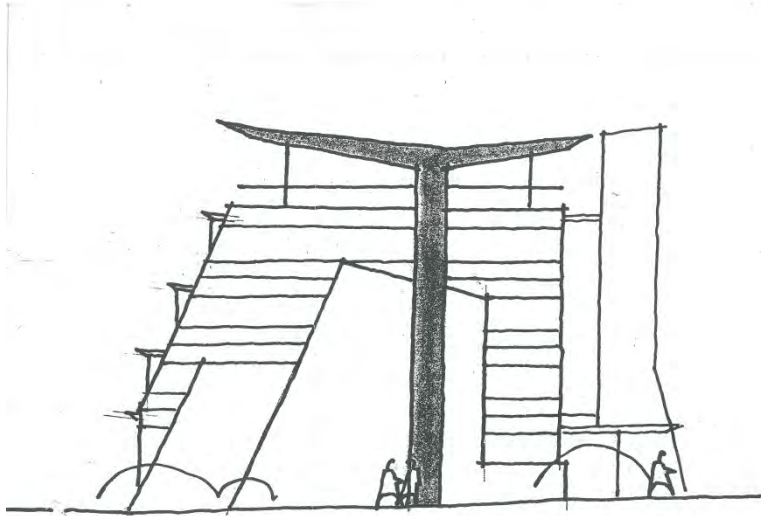
Barkaleitet borettslag, Bergen

- Arkitektkonkurrans m/5 deltakere
- Ønske om rådgivere som tenkte fritt
 - Men ikke "*signalbygg for en arkitekt*"
- Konkurransprogram
 - Visjoner, uavhengig av økonomi
 - Muntlig til deltakerne
- Fokus på eldre beboere og deres behov

Tydlig mål tidlig i prosessen

Barkaleitet borettslag, Bergen

- Båreheis i 15 oppganger
- Tilgjengelig atkomst og fellesarealer
- Livsløpsstandard i nye leiligheter

Nytt fasadeuttrykk gir et løft til hele bomiljøet

- Stolthet over å bo i området
- Styrker områdets omdømme og verdi

Barkaleitet borettslag, Bergen

- Forbedringsmuligheter
 - Trinnfrihet til balkong
 - Fargesetting i kommunikasjonsarealer
 - Belysning

Disse kvalitetene var det ingen oppmerksomhet om under byggeprosessen/ble ikke relatert til UU

Nordre Grøn borettslag, Furuset

- Åpen idékonkurransen i 2011
- Forbildeområde innen klimaeffektiv byutvikling
- Plan- og bygningsetaten, Bydel Alna, Husbanken, OBOS og FutureBuilt

Nordre Gran borettslag, Furuset

- Case i konkurransen
- Representativt for boligtypen i området, stor overføringsverdi
- Bebyggelse fra 70-tallet med stort uu-potensiale
 - På områdenivå
 - På bygningsnivå
- Forventninger
 - Byplanmessige grep med sammenhengende bystruktur
 - Standardheving
 - Energieffektivisering på boligområdenivå

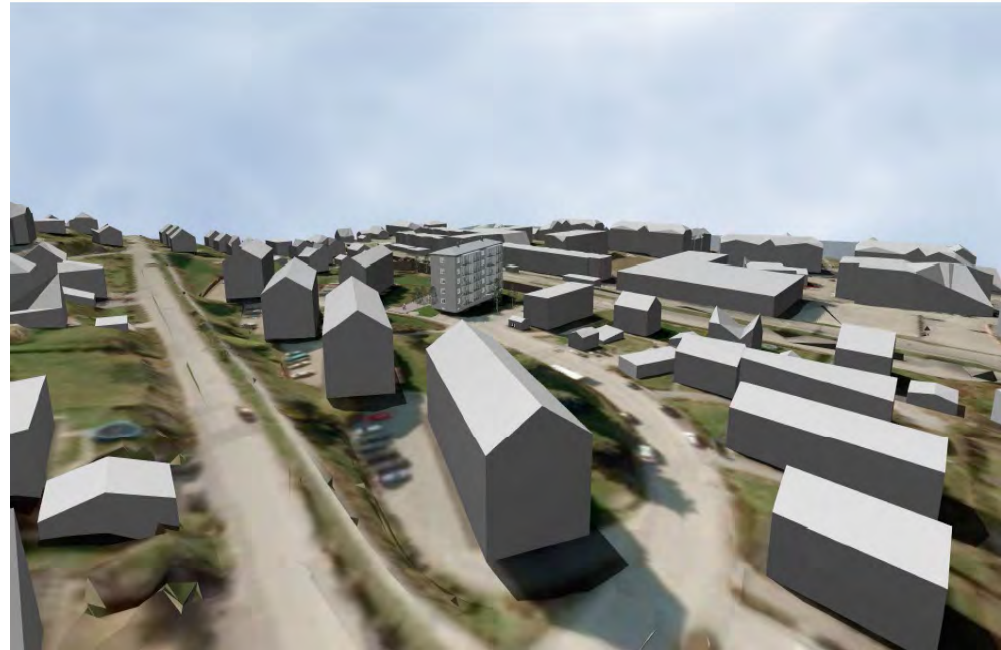

Nordre Gran borettslag, Furuset

- Området mangler enkelte boligtyper
 - Forventninger om å tilføre nye boligtyper
- Fokus på klimaeffektivitet i programmet
 - Også i besvarelsene
- Langvarig planprosess
- Ikke realistiske ambisjoner
 - Svarer ikke til økonomisk potensial i borettslaget
 - Oppgraderingen gjennomføres ikke med vinnerteamet
 - Egen direkte anskaffet arkitekt

Nordahl Bruns gate, Drammen

- Lukket norsk arkitekturkonkurransse i 2011
- Forbildeprosjekt m/framtidsrettede og nyskapende løsninger
- Gjelder foreløpig bare en av blokkene
- Norgeseiendom, Drammen kommune, Skanska, Futurebuilt, Enova, NAL, ZEB og Husbanken
- Vårt bidrag
 - Innspill til konkurranseprogram
 - Medlem i jury
 - Rådgiving?
 - Støtte til medvirkningsprosess?
 - Støtte til beslutningsprosess?

Nordahl Bruns gate, Drammen

- UU ambisjoner
 - Vilje til å se på hele området
 - Godt bomiljø m/uu
 - Heis
 - Alle leilighetene m/uu
 - God arkitektur
- Premisser
 - Leiekontrakter sies opp
 - Leiligheter kan slås sammen, utvides, endres
 - Kan bygges på 1 et.

Hvilket ambisjonsnivå for uu?

- Vise grunnforståelse for prinsippet om universell utforming
- Best mulig løsninger
 - i forhold til brukernes behov
 - i forhold til potensialet i eksisterende bebyggelse med utearealer
- Ivareta og foredle bygningens arkitektoniske uttrykk

Utfordringer

- Helhetlige problemstillinger med mange krav eller spisset fokus på universell utforming?
- Hvor omfattende og detaljert dokumentasjon kreve?
 - Hva er grunnlaget for løsningene som er valgt?
 - Konkretisere ambisjonene i forhold til beboergrupper og behov?
- Hvordan sikre at god helhetlig kvalitet - både universell utforming, energieffektivitet og arkitektur, ivaretas?
- Hvordan sikre at universell utforming ikke faller ut fordi juryen bare vurderer energieffektivitet og arkitektur?

Arkitektkonkurransse eller Arkitekturkonkurransse?

- Tverrfaglige prosjekteringsteam
 - arkitekter, rådgivere og entreprenører med ulike holdninger til arkitektur og arbeidsmåter
- Utvikling
 - Av kompetanse blant deltagerne
 - Av nye arbeidsmåter
 - Av nye løsninger

Konklusjon

- UU i arkitektkonkurranser, som strategi i tidligfase
 - I byplanlegging
 - I boligområdets utearealer
 - I borettslagets bygninger
- Visjoner viktig suksessfaktor
- Realisme nødvendig for gjennomføring
- Muliggjør dialog mellom aktørene
 - Utvikling av nye løsninger og nye arbeidsmåter
- Katalysator for ambisiøse oppgraderinger
- Arena for kompetanseutvikling

Vilje entusiasme kreativitet nytenkning **åpenhet** frihet innovasjon motivasjon engasjement samarbeid